

Thermische isolatie bij ingrijpende renovatie

Om u een idee te geven van de vragen die bij de Helpdesk Bouwbesluit binnenkomen, wordt in elke uitgave van Bouwregels in de praktijk een telefonisch gestelde vraag en antwoord opgenomen. Vraag en antwoord zijn uiteraard geanonimiseerd.

VRAAGEN EN ANTWOORD TEKST HELPDESK BOUWBESLUIT

OMSCHRIJVING

Hoe moet worden bepaald of er sprake is van een ingrijpende renovatie als bedoeld in artikel 5.6, lid 3 van Bouwbesluit 2012?

VRAAG

Hoe moet worden bepaald of er sprake is van een *ingrijpende renovatie* als bedoeld in artikel 5.6, lid 3 van Bouwbesluit 2012 met betrekking tot de eisen aan thermische isolatie?

ANTWOORD

In artikel 5.6, lid 3 van Bouwbesluit 2012 is bepaald dat bij een verbouwing die moet worden gezien als een “ingrijpende renovatie”, als bedoeld in artikel 2 van de herziene richtlijn energieprestatie gebouwen, aan de nieuwbouweisen voor thermische isolatie moet worden voldaan. In artikel 5.6, lid 4 van Bouwbesluit 2012 is aangegeven dat bij ministeriële regeling voorschriften kunnen worden gegeven over de in het derde lid bedoelde ingrijpende renovatie.

Artikel 2 van de herziene richtlijn energieprestatie van gebouwen geeft voor de definitie van ingrijpende renovatie twee opties: of 25% van de waarde van het gebouw investeren of 25% van de gebouwschil vervangen. In het Bouwbesluit is gekozen voor implementatie van de tweede optie.

Het voorschrift is uitgewerkt in artikel 3.2 van de Regeling Bouwbesluit 2012. Hierin staat dat er sprake is van een ingrijpende renovatie als bedoeld in artikel 5.6, lid 3 van Bouwbesluit 2012 wanneer:

- meer dan 25% van de oppervlakte van de gebouwschil wordt vernieuwd, veranderd of vergroot; én
- deze vernieuwing, verandering of vergroting de integrale gebouwschil betreft.

Ad 1. Oppervlakte van de gebouwschil

De oppervlakte van de gebouwschil moet worden bepaald volgens ISSO 75.1 (uitgave oktober 2011).

De berekeningswijze in deze publicatie heeft weliswaar betrekking op utiliteitsgebouwen, maar is volgens de toelichting van artikel 3.2 van de Regeling ook te gebruiken bij woningen. Bij de berekening van het percentage van de gebouwschil wordt niet gekeken naar de gebruiksfunctie, maar wordt uitgegaan van het totale gebouw. De gebouwschil kan bestaan uit gevels (inclusief ramen en deuren), daken en vloeren. Dit is nader omschreven in paragraaf 6.6 van genoemde ISSO publicatie.

De oppervlakte van een gevel wordt bepaald aan de hand van paragraaf 6.6.2.1 van deze publicatie. Hierin is aangegeven hoe de horizontale afmeting en de verticale afmeting van de gesloten

Deze vraag en Antwoord is afkomstig van de Helpdesk Bouwbesluit van de Nieman Groep en Geregeld BV.

gevel moet worden bepaald. De oppervlakte van ramen en deuren wordt niet van de totale oppervlakte afgetrokken.

De oppervlakte van het dak wordt bepaald conform paragraaf 6.6.2.3. Een dakvlak wordt binnenwerks gemeten tussen de beide aansluitingen met de gevel (bij een plat dak) of tussen de aansluiting met de gevel en de nok (bij een hellend dak).

De oppervlakte van de vloer wordt bepaald conform paragraaf 6.6.2.4. Deze oppervlakte wordt ook binnenwerks gemeten tussen de opgaande wanden. Het gaat dus om de oppervlakte waardoor warmteverlies optreedt en niet om de totale oppervlakte.

Ad 2. Integrale gebouwschil

Het begrip ‘integrale gebouwschil’ wordt nergens formeel gedefinieerd. In de Nota’s van toelichting van zowel artikel 5.6 van Bouwbesluit 2012 als artikel 3.2 van de Regeling Bouwbesluit 2012 worden wel enkele voorbeelden gegeven van wat wel of niet moet worden verstaan onder de integrale gebouwschil.

Toelichting artikel 5.6, Bouwbesluit 2012 (deze alinea’s staan ook in de toelichting van artikel 3.2 van de Regeling Bouwbesluit 2012):

“... Van een renovatie van de integrale gebouwschil is bijvoorbeeld sprake wanneer een dak of gevel volledig wordt opengelegd en vernieuwd, waardoor de mogelijkheid bestaat om tegelijkertijd isolatie aan te brengen die voldoet aan de nieuwbouweisen.

... Voorbeelden van aanpassingen die geen betrekking hebben op de integrale gebouwschil zijn: na-isolatie van een spouwmuur, na-isolatie van enkelsteens buitenmuren aan binnen- of buitenkant, na-isolatie onder dakpannen of tegen het dakbeschoot. Bij dergelijke aanpassingen is geen sprake van verbouw van de uitwendige scheidingsconstructie en daarmee zijn er op grond van het eerste lid van artikel 5.6 ook geen eisen gesteld aan de minimaal te realiseren warmte-isolatie. ...”

Toelichting artikel 3.2, Regeling Bouwbesluit 2012:

“... Hiermee (met een ingrijpende renovatie, red.) wordt bedoeld dat de uitwendige scheidingsconstructie volledig, dat wil zeggen met inbegrip van alle constructie-onderdelen (binnenblad, spouwvulling, buitenblad) wordt gerenoveerd. ...”

Aanvullende opmerking(en)

- Artikel 5.6, lid 3 geldt alleen voor het deel van de gebouwschil dat wordt gerenoveerd en niet voor de rest van de gebouwschil

van het gebouw. Delen die niet worden meegenomen in de renovatie of vervanging hoeven dus ook niet ook geïsoleerd te worden.

- Bij renovaties die wel betrekking hebben op de integrale gebouwschil (waarbij dus sprake is van verbouw) maar die qua oppervlakte minder zijn dan 25% van de gebouwschil, is geen sprake van ingrijpende renovatie. Wel moet in dit geval worden voldaan aan de *thermische isolatie-eis voor verbouw*.
- Andersom geldt ook: bij aanpassingen die geen betrekking hebben op de integrale gebouwschil is, ook als het gaat om renovatie van meer dan 25% van de gebouwschil, geen sprake van een ingrijpende renovatie.
- Bij het *vergroten van een woonfunctie* door het bouwen van een aanbouw, dakkapel, dakopbouw, et cetera geldt dat aan de nieuwbouweisen voor thermische isolatie moet worden voldaan.
- In de Nota van toelichting bij artikel 5.6 van Bouwbesluit 2012 is aangegeven dat het bij de integrale gebouwschil altijd om de uitwendige scheidingsconstructie gaat. Bedacht moet echter worden dat veelal ook de begane grondvloer deel uit kan maken van de gebouwschil. Gaat het om een begane grondvloer die boven een kruipruimte ligt dan maakt die vloer namelijk geen deel uit van de uitwendige scheidingsconstructie. Daarnaast kan ook een inwendige scheidingsconstructie deel uitmaken van de gebouwschil.
- In de Nota van toelichting bij artikel 3.2 van de Regeling Bouwbesluit 2012 is aangegeven dat de de ISSO publicatie nr. 75.1 is te raadplegen via www.issso.nl. Deze mogelijkheid is echter beperkt tot het raadplegen van de inhoudsopgave en een symbolenlijst.

TOELICHTING

ingrijpende renovatie

artikel 5.6, lid 3 en 4, Bouwbesluit 2012

3. In afwijking van het eerste lid zijn op een ingrijpende renovatie als bedoeld in artikel 2 van de herziene richtlijn energieprestatie gebouwen de voorschriften van artikel 5.2 niet van toepassing en zijn de voorschriften van de artikelen 5.3, eerste tot en met vierde lid, en 5.4 van overeenkomstige toepassing, waarbij in plaats van het in artikel 5.4 aangegeven niveau van eisen wordt uitgegaan van het rechtens verkregen niveau.
4. Bij ministeriële regeling kunnen voorschriften worden gegeven over de in het derde lid bedoelde ingrijpende renovatie.

Foto: www.renovatief.com.

artikel 3.2, Regeling Bouwbesluit 2012

Van een ingrijpende renovatie als bedoeld in artikel 5.6, derde lid, van het besluit is sprake wanneer meer dan 25% van de oppervlakte van de gebouwschil, bepaald volgens ISSO 75.1, uitgave oktober 2011, wordt vernieuwd, veranderd of vergroot en deze vernieuwing, verandering of vergroting de integrale gebouwschil betreft.

thermische isolatie-eis voor verbouw

artikel 5.6, lid 1, Bouwbesluit 2012

1. Bij het gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk zijn de voorschriften van artikel 5.2 niet van toepassing en de voorschriften van artikelen 5.3, eerste tot en met vierde lid, en 5.4 van overeenkomstige toepassing, waarbij wordt uitgegaan van het rechtens verkregen niveau voor zover dat niveau voor de warmteweerstand niet lager is dan $1,3 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$.

vergroten van een woonfunctie

artikel 5.6, lid 2, Bouwbesluit 2012

2. In afwijking van het eerste lid zijn op het geheel oprichten of geheel vernieuwen van een dakkapel of van een bijbehorend bouwwerk als bedoeld in bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht de voorschriften van artikel 5.2 niet van toepassing, en zijn de voorschriften van de artikelen 5.3, eerste tot en met vierde lid, en 5.4 van overeenkomstige toepassing, waarbij in plaats van het in artikel 5.4 aangegeven niveau van eisen wordt uitgegaan van het rechtens verkregen niveau.

helpdesk Bouwbesluit

Bel: (085) 489 88 89

Mail: helpdeskbouwbesluit@bimmedia.nl

Praktische hulp bij het nieuwe Bouwbesluit. Gratis voor u als abonnee! De technische voorschriften waaraan gebouwen moeten voldoen, zijn op 1 april 2012 veranderd met het nieuwe Bouwbesluit. Met al uw vragen hierover kunt u bij ons terecht. Speciaal voor u als abonnee is er professioneel advies door een uitgebreid team van experts beschikbaar gesteld. Deze experts zijn werkzaam bij de Nieman Groep en Geregeld BV. U kunt eenvoudig uw vraag stellen via (085) 489 88 89 of helpdeskbouwbesluit@bimmedia.nl. Met een van de experts neemt u door wat uw vraag is.

Indien mogelijk ontvangt u telefonisch direct een inhoudelijke reactie op uw vraag. Voor een uitgewerkte (schriftelijke) vastlegging zullen prijsafspraken worden gemaakt.

www.omgevingindepaktijk.nl

Alle gepubliceerde vragen en antwoorden zijn te vinden op de website van Omgeving in de praktijk (www.omgevingindepaktijk.nl) en kunnen door de abonneementhouders van Omgeving in de praktijk worden geraadpleegd. Zie voor de voorwaarden www.cobouw.nl/helpdeskbouwbesluit/voorwaarden. Daar kunt u ook zien voor welke abonnementen van BIM Media deze service gratis is.